

De afsluiting van het schooljaar

Praktische lessuggesties in de adjourningfase

inclusief
achtergrond-
informatie

Colofon

Tekst – Redactieteam *Kwink*

Een aantal keer per jaar verschijnt *Kwink &*. Deze uitgaves worden samengesteld door de makers van *Kwink*, vooral aansluitend bij bekende themaweken in het basisonderwijs, zoals de Week Tegen Pesten (september), de Week van de Mediawijsheid (november) en de Week van de Lentekriebels (maart). Dan wordt de algemene doelstelling van de themawEEK verbonden met specifieke SEL-doelstellingen. Altijd inhoudelijk onderbouwd en met concrete lessuggesties voor de leerkracht.

Inleiding

Het schooljaar ligt bijna achter je en je kijkt vast en zeker uit naar de zomervakantie. Tijd om op adem te komen. Voor jou en je groep komen er nog belangrijke weken aan. Want afscheid nemen is misschien wel net zo belangrijk als kennismaken. Daarom bieden de makers van Kwink in dit katern een korte theoretische beschouwing op de adjourningfase en geven we voor elke bouw vier praktische werkvormen. Voor de jongere kinderen is er ook een kleurplaat.

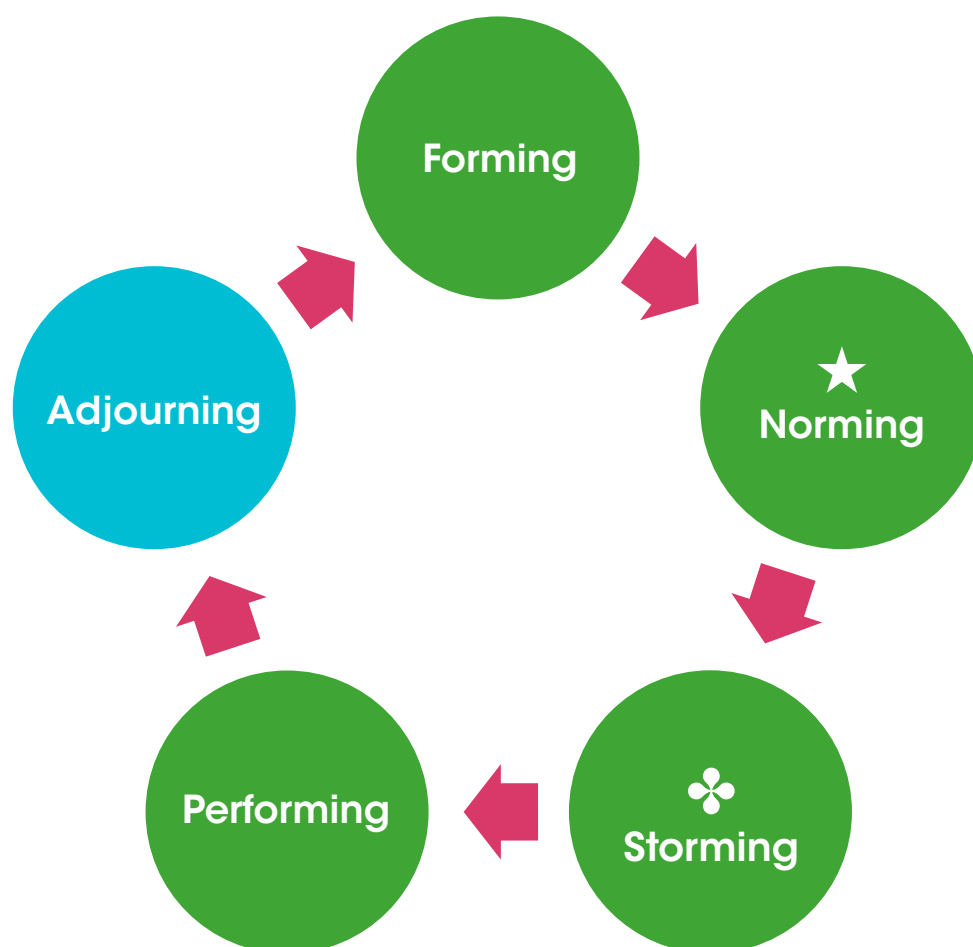
Veel plezier met *Kwink & de afsluiting van het schooljaar*.

Met hartelijke groet,

Wouter Siebers
projectleider Kwink

De adjourningfase: wat is dat precies?

De adjourningfase is de laatste fase uit de vijf fases van het groepsdynamisch proces. In dit hoofdstuk krijg je een korte uitleg over hoe deze fase in de meeste gevallen verloopt en wat je als leraar kunt doen om het jaar goed af te sluiten.

Adjourning: de groep neemt afscheid

De adjourningfase is de afsluitende fase van het schooljaar, de fase van afscheid nemen. De groep maakt zich los van de op dat moment geldende structuren. Denk bijvoorbeeld aan een leerkracht die niet meegaat naar een volgende jaargroep. En in groep 8 maken leerlingen zich los van elkaar en de school als geheel.

Om de fase van afscheid eenvoudiger te laten verlopen zullen de kinderen wat meer afstand van elkaar creëren en krijgen de negatieve elementen van een groep soms meer aandacht dan de positieve groeps eigenschappen.

De leerkracht

Het is in de afscheidsfase van belang om als leerkracht alert te zijn op normvervaging: waarom is het nog belangrijk om je aan regels te houden als je binnenkort toch niet meer bij elkaar bent of op school zit? Hier helpt het om begrip te tonen voor dit proces en tegelijkertijd duidelijk te zijn. Tot de laatste schooldag moet de leerkracht uitstralen: zo doen wij het hier. Zorg dat er geen losse eindjes overblijven of zaken onafgemaakt blijven.

Besteed daarnaast aandacht aan de gevoelens van de leerlingen die in deze fase zitten. Ontdek het gevoel, laat het bestaan en neem bewust afscheid van elkaar. Vier successen en deel kwaliteiten van de groep. Neem daarbij tijd om terug te blikken op het afgelopen schooljaar. Dit kan door middel van foto's, filmpjes, verhalen of het uitspelen van situaties.

Veiligheid in de groep

Blijf regels en routines strak hanteren zodat er vanuit veiligheid en rust aandacht is voor een mooie adjourningfase waarin leerlingen op een gezonde manier een fase kunnen afsluiten.

Bronnen:

Groepsplan gedrag, Kees van Overveld;

Ontwikkeling in de groep, Marianne Luitjes en Ilona de Zeeuw-Jans

Twaalf werkvormen voor de adjourningfase

We geven je per bouw vier suggesties waarmee je het schooljaar op een leuke en zinvolle manier kunt afsluiten.

Onderbouw • De afsluiting van het schooljaar

**EVEN TOT
RUST KOMEN**

Vertel de kinderen dat ze op school of in de vakantie misschien weleens boos worden of verdrietig. Want ja, soms kan het tegenzitten. Leer ze dat het dan goed is om eerst even rustig te worden.

Vertel en oefen dit: zoek een rustige plek. Ga zitten of liggen op de grond. Gebruik je ogen. Kijk naar de lucht. Wat zie je? Zijn er wolken? Waar lijken die op?

Laat ze ook kijken naar de grond. Hoe ziet het gras eruit? Zie je zand, bloemen, insecten? Welke kleuren zien ze?

Laat ze dan de handen op hun buik leggen. Ze proberen rustig te ademen naar de buik. Als ze merken dat ze weer rustig zijn, staan ze op en gaan ze weer verder.

Tip:

Laat de kinderen om de beurt een leuke vakantieplek bedenken en die beschrijven aan de groep. Op welke plek daar kunnen ze rustig worden? En op welke plek kunnen ze daar gezellig spelen met andere kinderen?

Afspraken uitbeelden

In de groep zijn afspraken. Die helpen mee aan een prettige sfeer in de groep. Daag de groep uit. Kennen ze vijf of meer afspraken?

Wie de beurt krijgt, laat eerst zien – zonder de afspraak te noemen – hoe deze gaat. Rustig lopen door de gang, bijvoorbeeld. De anderen mogen raden om welke afspraak het gaat.

Hoeveel afspraken kennen de kinderen? Aan welke afspraken houdt de groep zich goed? Geef de kinderen een compliment als ze zich goed aan een afspraak houden.

Kies één afspraak die nog wat extra aandacht nodig heeft. Laat er een afsprakenbord bij maken. Oefen deze afspraak regelmatig omdat het belangrijk is de afspraken tot het einde van het schooljaar met elkaar te blijven volhouden.

Emotieloop

Vertel dat jullie in de groep verschillende emoties hebben gevoeld het afgelopen jaar: boos, bang, blij, verdrietig.

Laat de kinderen lopen door het (speel)lokaal.

- Vertel dat ze weleens boos waren. Hoe loop je dan? Hoe kijk je dan? De kinderen mogen het laten zien. Wie wil er iets over vertellen, waar denk je aan? Wat heb je hiervan geleerd?

Wil je hierover nog iets tegen een ander kind zeggen?

Laat de kinderen dan even uitlopen en rustig worden.

- Vertel dat ze weleens bang waren. Hoe zie je eruit als je schrikt of als je iets heel eng vindt? Hoe loop je dan? Hoe kijk je dan? De kinderen mogen het laten zien. Wie wil er iets over vertellen? Aan welk moment denk je dan? Wat heb je hiervan geleerd? Wil je hierover nog iets tegen een ander kind zeggen? Laat de kinderen even rustig worden.
- Vertel dat ze ook weleens heel blij waren. Hoe zie je er dan uit? Als je iets heel leuk vindt? Hoe loop je dan? Hoe kijk je dan? De kinderen mogen het laten zien. Wie wil er iets over vertellen? Aan welk moment denk je dan? Wat heb je hiervan geleerd? Wil je hierover nog iets tegen een ander kind zeggen? Laat de kinderen even rustig worden.
- Vertel dat ze ook weleens verdrietig waren. Hoe zie je er dan uit? Als er iets misging? Of je had pijn? Hoe loop je dan? Hoe kijk je dan? De kinderen mogen het laten zien. Wie wil er iets over vertellen? Aan welk moment denk je dan? Wat heb je hiervan geleerd? Wil je hierover nog iets tegen een ander kind zeggen? Laat de kinderen dan weer rustig worden.

Tip:

Laat eventueel verschillende soorten muziek horen die passen bij de oefeningen.

Tijd voor afscheid

Leer de kinderen dit versje aan.

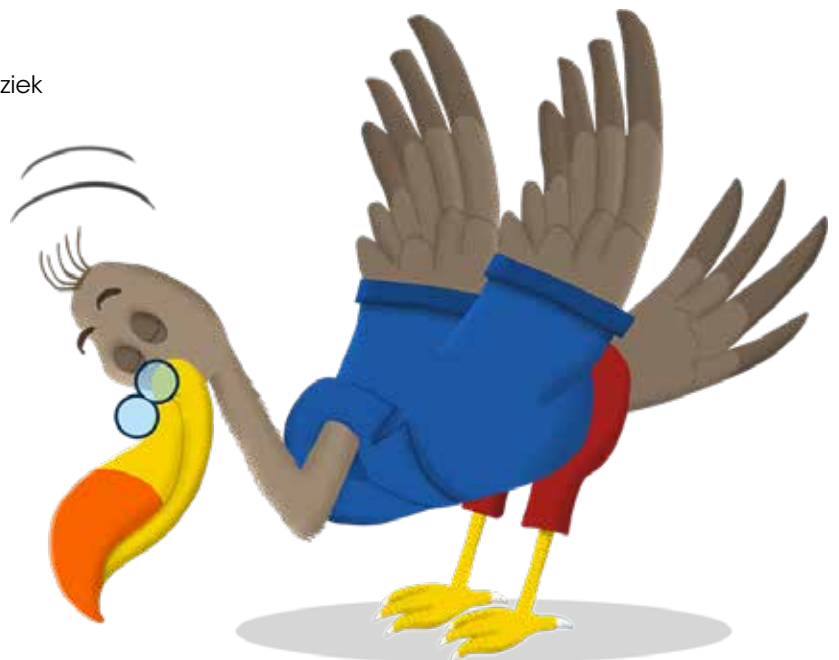
Elk kind mag aan het eind van het versje iets tegen een ander kind uit de groep zeggen.

Doe dit op verschillende dagen en zorg dat over elk kind iets leuks gezegd wordt.

*Wauw! Dat was geweldig.
Wauw! Dat was een feest.
Het is jammer dat 't voorbij is,
maar ik ben erbij geweest.*

*Maar nu... nu is het tijd.
Tijd voor afscheid.*

*Dus ik zwaai je gedag,
met een knuffel erbij.
Dus ik zwaai je gedag.
Nog bedankt van mij.
En ik zeg je vandaag
jou nog dit heel graag...*

Middenbouw • De afsluiting van het schooljaar

COMPLIMENTENDOEKJE

Nodig:

lapje stof van 30 x 30 cm voor elk kind, textielstiften, knoopjes, kralen, veren, reststoffen, lijm of naald en draad

De kinderen werken in kleine groepjes. Ze maken samen voor ieder kind uit het groepje een doekje met positieve gedachtes en bijpassende tekenjes, zoals een zonnetje, opgestoken duim of hartje. Ze verdelen de doekjes, waarbij elk kind tegen een ander kind zegt waarom het zo fijn was bij hem of haar in de groep te zitten. Daarna krijgt elk kind een doekje mee naar huis om tijdens de vakantie nog eens aan een of meer kinderen in de groep te kunnen denken.

Leuke herinneringen

Noteer op het digibord enkele leuke herinneringen van de groep aan het afgelopen schooljaar. Laat elk kind een positieve herinnering kiezen, dat mag ook een eigen herinnering zijn.

Laat de groep overgooien met een zachte bal. Wie de bal vasthoudt, vertelt zo'n herinnering. De groep denkt na over de vraag: 'Wat maakte dit volgens jou tot een leuk moment?'

Tip:

Laat de herinneringen op een creatieve manier verwerken en maak van de resultaten een lange groepsslinger.

Groep vol kwaliteiten

Vraag elk kind een zelfportret te tekenen. In een lijstje eromheen schrijft het zijn belangrijkste kwaliteit. Elk kind knipt het zelfportret uit en plakt dit op een groot vel. Zo ontstaat een kwaliteiten-groepsfoto. Voeg ook als leerkracht je eigen portret met kwaliteit toe. Maak er een foto van en stuur deze naar iedereen van de groep. Een leuk aandenken aan dit schooljaar!

Vertel over je groei!

Nodig:

foto van begin van dit schooljaar, foto van deze week, groot vel tekenpapier, lijm, kleurpotloden en stiften

Geef deze opdracht:

Plak de foto's op en maak er een versierd lijstje omheen. Laat elk kind nu vertellen over waar het dit schooljaar in gegroeid is. Dat kan letterlijke groei zijn, maar ook groei in vaardigheden. Wat kunnen ze nu wel wat ze aan het begin van het jaar nog niet zo goed konden?

Tip:

Laat de kinderen nog een lijstje maken. Geef deze opdracht: Teken daarin jezelf over een jaar. Hoe zit je haar dan? Wat voor soort kleding draag je? Waaraan kun je zien dat je gegroeid bent? Wat kun je dan weer meer dan nu?

Bovenbouw • De afsluiting van het schooljaar

Nodig: kaartjes, draad en paraplu

Straks is het zomervakantie. De kinderen gaan nieuwe ervaringen opdoen. Hopelijk is alles dan heel leuk, maar het kan soms ook tegenzitten.

Geef elk kind een kaartje. Daarop schrijven ze hun naam en welke positieve gedachte hen helpt als het een keertje tegenzit. Hang de kaartjes onder de paraplu. Zorg dat deze voor iedereen zichtbaar in de ruime hangt.

Lees regelmatig voor wat op de kaartjes staat. Welke gedachte(s) van een ander willen de kinderen graag meenemen? Deze schrijven ze op een eigen kaartje dat ze mee naar huis nemen.

Speeddaten

Laat een binnen- en buitenkring maken. De kinderen die tegenover elkaar staan kijken elkaar aan. Laat de binnenkring vier plaatsen naar rechts draaien en de buitenkring daarna twee plaatsen naar links. Vraag de kinderen die nu tegenover elkaar staan om in twee minuten leuke herinneringen uit te wisselen bij het afgelopen

schooljaar. Op jouw teken vatten de duo's deze herinneringen samen in drie woorden. Vraag een aantal om hun woorden te noemen. Schrijf ze op. Laat de kinderen afscheid nemen van hun maatje. Laat de kringen opnieuw draaien en herhaal de oefening.

Foto's vol kwaliteiten

Laat elk kind een half A4 maken met daarop zijn belangrijkste kwaliteit. Maak van elk kind een foto terwijl het dit velletje vasthoudt.

Plak een print van elke foto op een A4. Laat de klasgenoten er andere kwaliteiten bijschrijven. Hang de A4-tjes op en geef ze in de laatste schoolweek mee naar huis.

Vraag elk kind een zelfportret te tekenen. In een lijstje eromheen schrijft het zijn belangrijkste kwaliteit. Elk kind knipt het zelfportret uit en plakt dit op een groot vel. Zo ontstaat een kwaliteiten-groepsfoto. Voeg als leerkracht ook je eigen portret met kwaliteit toe. Maak er een foto van en stuur deze naar iedereen van de groep. Een leuk aandenken aan dit schooljaar!

Ik versta je niet, maar snap je wel

Nodig: een spelletje of puzzel, een timer

Leuk, op vakantie. Wel even wennen als je naar het buitenland gaat, want daar ontmoet je kinderen die een andere taal spreken. Maar meestal is dat geen probleem...

Kinderen doen deze activiteit met z'n tweeën.

Opdracht:

Kies iets uit dat je samen kunt doen, zoals een spelletje of een puzzel. Je gaat dit samen doen zonder erbij in het Nederlands te praten. Je mag

een fantasietaal spreken en gebaren maken.
Zet de timer op tien minuten. Ga nu samen het spel doen of de puzzel maken.
Na tien minuten mag je weer Nederlands praten.
Begrepen jullie elkaar? Hoe was het om zo een spelletje te doen of puzzel te maken?

Op vakantie speel je misschien ook met kinderen die je niet verstaat. Vertel aan elkaar wat je goed vond gaan. Wat kan de ander beter anders doen?
Bedank elkaar. **Niet** met het woord 'bedankt', maar bijvoorbeeld met

MERCI

GRAZIE

DANKE

THANKS

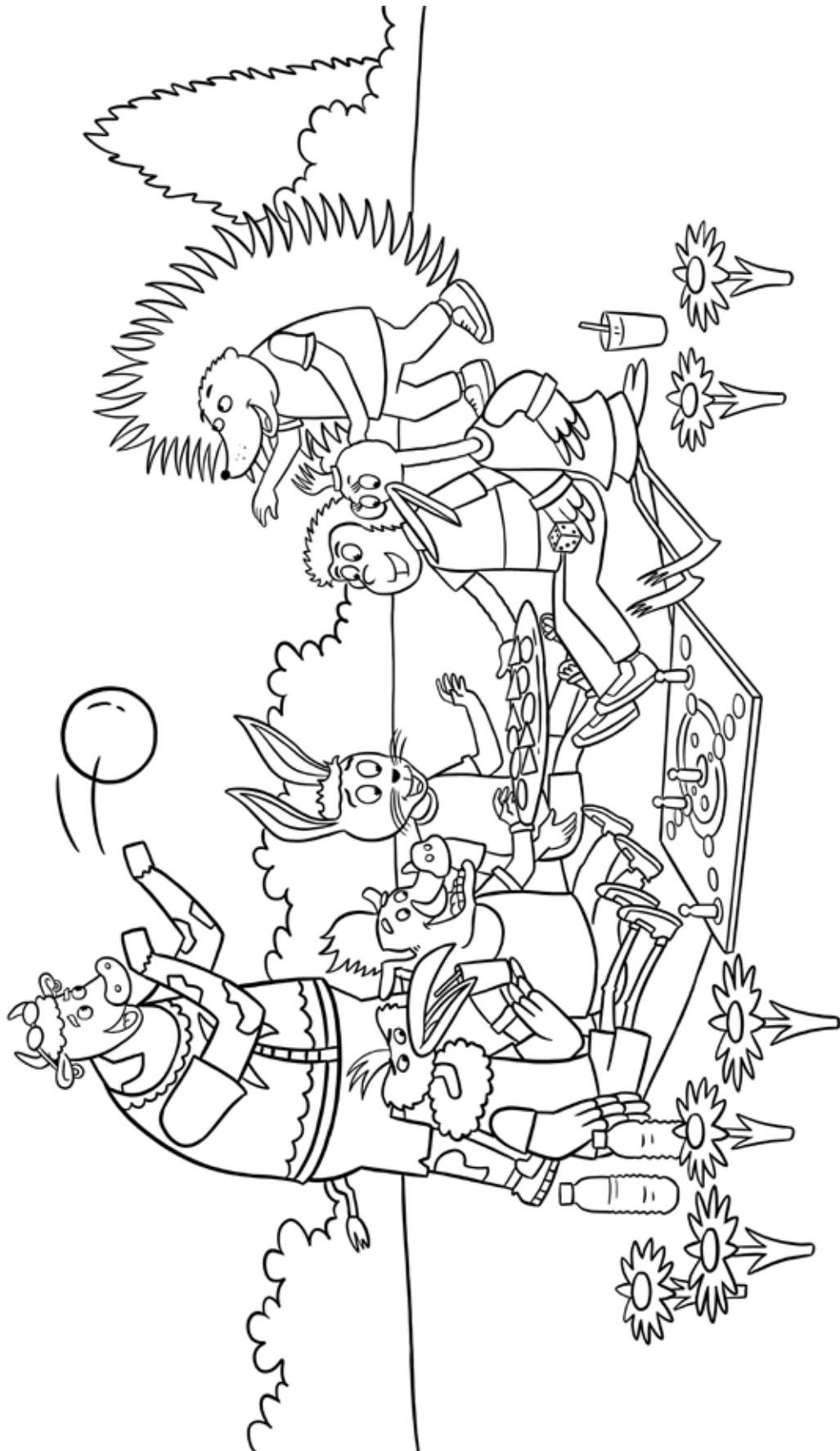
Activiteit • Voor alle groepen

Speel een variatie op 'Ik ga op reis en ik neem mee...', namelijk: 'Ik ga op reis en ik neem (... kind noemt hier een naam van een kind uit de groep en een herinnering aan hem of haar uit het afgelopen jaar) mee.

Tip:

Speel dit spel in een kring van maximaal tien kinderen; de andere kinderen kijken toe en komen in een volgende ronde aan bod.

Voor midden- en bovenbouw: kunnen de kinderen de herinneringen van de hele groep tot slot opnoemen?

Nog geen
Kwink-abonnement?
Probeer Kwink gratis uit.
Vraag een proefabonnement
aan. Dan kan de hele school
een aantal weken gratis met
Kwink aan de slag.

Ga naar:
www.kwinkopschool.nl

Tot ziens!

kwintessens

Berkenweg 11
3818 LA Amersfoort

KWINK
VOOR SOCIAAL-EMOTIONEEL LEREN

www.kwinkopschool.nl